ACC. N:R. M. 9365:1-20.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

Landskap: Småland
Härad: Sunnerbo
Socken: Hinneryd
Uppteckningsår: 1944

Upptecknat av: Edla Jonasson
Adress: Hinneryd
Berättat av: olika personer
Född år ..... i .....

Tandvärk, – botemedel s. 1–5.
Skälvan (sjukdom) " . s. 6–11.
Kungen, som lät göra en päls av lusskinn s. 12–20.

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R. M. 9365:1 N:1

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vad som jag här nedan kommer att nedteckna är något vad som ~~f~~ våra förfäder fult och fast trodde uppå. Det är vad man kallar för övertro. vi nutidsmenniskar tror inte alls något sådant. Men då jag häromdagen råkade ovan mände Peter Andersson, i Sjöatorp och vi bärgade tala om en det såkalade gamla botemedel mot tandvärk och dyligt. Sade han ja se tandvärk det hade min Fader så rysansvärt när som han var 20 år plägade han ofta omtala, för oss barn och särskilt då någon av oss hade tandvärk. Men vi ville

ACC. N:R. M. 9365:2 ~~N:2~~

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

icke alls höra eller tro på något
sådant. Men för att liksom
övertyga oss sade ~~Att~~ han. Men
som ni ser har jag alla mina
tänder hela, och någon tand-
värk har jag ej haft som jag
var tjugo år, mendåmnå ni
tro att jag fick en hemsk
tannavärk en gång, jag hade
så förskräliga ondt så att
jag visste ej någon levande
råd. Men då kom en vand-
ringsgumma hem och bad ~~Mor~~
om lite mat. Mor frågade
henne. Har du lång väg hit?
Ja jag har vandrat ände upp-
ifrån Finshagen Men nu tänker
jag vända om. Men vem är

9365 3.
ACC. N:R. M. ~~N5~~

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

det som jämrar sig så åmke-
ligt (ömkeligt) vandrings gumman
uttalad å såsom ö. Mor sade
det är Anders han har så förskräcke-
lier tannavärk. Mor hade
satt fram mat och sagt som
så här får du mat ät nu
vad du orkar od det övriga får
du taga med dig. gumman
åt och tackade Mor: och så gick
hon bort där jag låg och tag
mig i hand liksom för att tacka
men han sade inte tack utan
istället tannavärken ska du
nog bli kvitt en go stunn
gack bara bort på någons an-
nans ägor och klyv ett litet
träd som står å växer skär

ACC. N:R. M. 9365:4. N 4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ut ur mitten trenne små spotor
joda på tän-der där du tycker
att det värker som allra värst
så att det blöder så får du
blod på spotorna sätt sedan
in dem mitt i trädet igen
bind så om trädet noga
så att det kan växa för om
det förnar får du tandvärken
åter men växer det så ska du
slippa så länge trädet står
Bäst är att du tager en rön vid
en åkerren för den har så lätt
att växa igen och de äro folk
så rädda om, Far blev rik-
tigt nöjd med detta och gick
därför åstad med det samma
och gjorde som gumman sagt

rönn

ACC. N:R. M. 9365:5.
LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

och så snart han vände sig
för att gå hem släpte den
ryseliga tannavärken. och därför
var han ju mycke glad och
tänkte bara att römmen (Rön-
nen) inte förnar eller Johanner
Jaenssom i Skrubberyd hugger
ned den. Ty att det skulle
bliva som gumman sagt
det tradde han fullt och fast
uppå. Så blev det också
någon tandvärk hade han
ej, år efter år men ingen tandvärk
Inte förn han blev 78 år
gammal hade en fresna i någon
tand utan alla hela och vita
men då helt plåsligt fick han
tandvärk. Men då hade man hug-
git ned den Rönnen.

ACC. N:R M. 9365:6.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

Landskap: Småland
Härad: Sunnerbo
Socken: Hinneryd
Uppteckningsår: 1944

Upptecknat av: Edla Jonasson
Adress: Hinneryd
Berättat av: Peter Andersson
Född år 1886 i Hinneryd

Även denna så till att tycka övernaturliga, berättade ovan nämnde Andersson om får mig. Och som jag värligen tycker att den är värd att bevarar åt eftervärlden vill jag här nedtecknа densamma åt Eder Anderssom Faders Far, var gift tvenne gånger så att man kallade hans hustru i andra giftet för Farmor fast hon i verkligheten ej var något släkt med Anders Far, jag tog ej reda på namnet för han

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. ~~Hit~~ 9365:7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland
Härad: Sunnerbo
Socken: Hinneryd
Uppteckningsår: 1944
Uppteckknat av: Ella Jonasson
Adress: Hinneryd
Berättat av: Peter Andersson
Född år 1886 i Hinneryd

sade Farmor med tillägg ja Fars Farmor Andersson sade att denna Kvinna hade vad de gamla plägade kalla Skälvan. en mycka svår och nästan obotlig sjukdom Skälvan förhöll sig på följande sätt darra i hela kroppen men särskilt i armarna och händerna. Andersson sade att folket i byn plägade säga ~~nu~~ har hon därborta i Sjöatorp sin eländiga skälva igen som man förstår hade han mycket svårt för att kunna uträtta något arbete

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. N:3 9365:8

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

Landskap: Småland
Härad: Sunnerbo
Socken: Hinneryd
Uppteckningsår: 1944

Upptecknat av: Edla Jonasson
Adress: Hinneryd
Berättat av: Peter Andersson
Född år 1886 i Hinneryd

så länge som sjukdamen
höll på ty den var ej bestän-
digt utan endast tidvis men
den kom mycke ofta på.
Men så en dag kom till gården
ett sälskap kringvandrare
dessa ville hava mat å dryck
men som Maran hade sin
elakartade ~~sta~~ sjukdom var
det inte så gott för dem
att få sin begäran uppfyld
Men en kvinna i sälskapet
sade inte behöver han att
dras med denna svåra sjuka

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

9365:9.
ACC. N:R. M. N:4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Detta hörde Tomas och svarade kan du göra det då? Kvinnan liksom skrattade till, och sade vill du bara göra såsom jag säger dig. Så skall du leva kvitt skälvan på alltid. Tomas svarade att han ingenting hellre önskade på denna jorden. Kvinnan sade gå bara igenom ett Aspträd som står och växer Tomas tyckte att det lät så besynnerligt att han bara skakade på huvudet. Detta såg kvinnan och sade liksom lite leende ja det är väl inte något märkvärdigt. Säg åt din man att han hugger upp fyra träkilar två små och två stora

9365:10.
ACC. N:R. M. ~~N:5~~

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sätt dem en fat högt ryp
först den minste sedan den
största, sätt sedan den största
två och en halv fat ryp på stam-
men. Så blir där i trädet
en öppning så stor att du kan
komma igenom. När du gått
igenom. så säg åt din man att
han skyndsant bortager kilarna
och hjälpa honom med att binda
stammen tillhopa ty trädet får
ej dö och det gör det ej hällre
om ni bara binder det väl
tillhopa, Tarmar blev så glad
att så snart vandrarna gett sig
i väg. Såg sig efter en ung å
smäcker Asp. Och så gick de
åstad och gjorde som kvinnan

9365:11

ACC. N:R. M. N:6

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sagt. Men ifrån den dagen hade
Farmor aldrig någon skälva mer.
det höres otsaligt men det är
absolut ren sanning tillade
Andersson, för aspträded stod
kvar här i många år sedan
jag blev växen, det enda som
syntes på trädet var att man
tydligen kunde se att det varit
klyvt för det var liksom
utvuxit eller övervuxit med
bark på båda sidorna, Trädet
fick stå så länge det det
kunde. det skulle liksom falla
ned av sig själv, Ty icke nå-
gom ville nedhugga denna
märkvardiga. Arp tillade
Anderson

ACC. N:R / M. 9365:12.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Denna Sägen har min Master Gustava Notihn född Villsson. berättat för mig. För ganska länge sedan var det en Kung som fått i sinnet att hans enda dotter ej skulle äkta en man som endast friade till henne utan det skulle liksom bliva en tävlan om vem som skulle få hans dotter till Hustru Men huru få denna tävlan? såkallat tävlings matrial det hade han ej klart för sig. Men så en dag då Kungen var ute på en ridtur långt ned i obygden kom han till en kvarn Vid denna kvarn bodde en gammal ensam man han var mjölnare. inga husdjur

Saga
Aa 621

ACC. N:R 2 M. 9365:13.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

eller något sälskap, ogift som han
var. Men så en dag märkte
han att han fått löss. Men när
som han såg efter var det blott
en enda sådan. Hon var ganska
stor så han nänder ej att döda
henne. Under tiden växte han
och blev så stor att han kunde
ej havana (ha henne) på sig
därför en vacker dag släppte
han ut henne i kvarnen om
dagarna för att äta mjöldunst
men om nätterna fick han altid
ligga med i hans säng Luren
trivdes mycke bra han växte
och blev större och större för
varje dag. Så en dag kom en
fin Herreman ridande fram

ACC. N:R 3 M. 9365:14

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

till Kvarnen han lät sin häst
gå ända fram till dammen
för att kunna göra detta mås-
han liksom rida något förbi
dörröpningen till kvarnen. herreman-
nen steg ej av hästen utan satt
liksom och såg sig omkring. Då
gick lusen fram till dörren
och såg ut. Men när kungen
fick se henne blev han ganska
förvånad. han rapade på mjöl-
naren och frågade vad är det där
för något?! De å bara min
lus svarade han helt sävligt.
Kungen svängde sig ur sadeln
i en hast och gick närmare
i det han sade det var en bädda-
re till å va stor å gran vad kostar

ACC. N:R 4 M. 9365:15.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

den. Nej den vill jag icke sälja
det är det enda sällskap jag har
kan henn tea svarade mjölnaren
vet du vem jag är ba kungen nej
ja jag är kungen. Då blev mjöl-
naren lite förlägen och sade liksom
för sig själv Kungen. Kungen sade
nå vad begär du då. en tunna
guld får du tillade Kungen tag
to henne då svarade mjölnaren
glatt I morgon kommer mitt
folk och hämtar henne. När nu
kungen sed hem visste han val
mål hans tvänkum om sin datters
hand skulle bliva. En påle skulle
han låta förfärdaga av tusensskinn
sedan skulle han utlysa båd innom
och utom rikets gränser att den

ACC. N:R 5 M. 9365:16.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

som kunde säga eller gissa vad
för sorts skinn det var till päl-
sen han skulle få hans datter ~~till~~
till äkta Till kungsgården kom
Prinsar i mängd, samt en massa
andra ungesvänner men ingen
kunde säga vad det var för något.
När det gått en tid blev dattren
likson ledsen och nedstämd över
att hom icke fick någon man
Men nedåt landet var en jager
ungersven som tänkte jag skall
försöka, därfor begav han sig åstad
med kungsgården som mål han
vandrade dag efter dag men en
morgom hade han endast en dags-
resa igen. På morgonen den sista
innan han kom fram, hann han

ACC. N:R 6 M. 9365 17.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

en gammal och ganska ful gumma
hon bar på ett stort knyte det
såg ut att vara mycke för tungt för
henne. Han hälsade vänligt god-
morron. Så sade han jag kan bära
knyttet åt eder så länge som vi
har sälskap. Över detta tillbud blev
gumman ganska glad. Hon fråga-
homom vart han ännade sig han
svarade till Kungens gård vad
ärende har du där sporde gumman?
Jo jag tänke att gissa på vad det
är för någonting till Prinsessans päls.
måntra det. muttrade gumman Så ginga de tysta
vid varandras sida en stund. Så
sade han nej nu tror jag att vi snart
äro framme men det är försent för
mig att uträtta mitt ärende i kväll

ACC. N:R M. 9365:18.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Då sade gumman om du vill
så skall jag hjälpa dig så att
du obemärkt kan komma in i prinsessans
sovrum i kväll och så kan du
tänka på mig i morgon när
du ser att salen går upp, Så träf-
fas vi här igen. Ja det vill jag
gärna. – Ja då skall jag sända dig
till springan som är emellan
väggen och fönsterfadret. Hör nu
noga efter vad hon säger.
När prinsessan kom in för att sova
var hon nedstämd dels därför att in-
gen kunde gissa rätt och dels för
att hon jämt skulle gå klädd i
den där pälsen Därför när som hon
tog den av sade hon ligg där
din lusskinnspäls som ingen

ACC. N:R. 8 M. 9365:19.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gissa kan; "Därav detta ligg där
din lusskinspäls" Men pojken
han blev glad när solen gick
upp för i detsamma befan han
sig utanför kungsgården och gum-
man med men i detsamma
var hom försvunnen, Han
gick inpå gården där mötte
han en av kunungens stallkne-
tar som rät vad vill du, träffa
kungen. detta blev strax beviljat
framkommen till denne uträttade
han sitt ärede med att anhålla
om prinsessans hand, Kan du
gissa rätt så får du henne annars
inte, Ja ert majestät det är
lusskin till hennes fina päls
ser jag. Prinsessan satt bredvid

ACC. N:R. 9 M. 9365:20.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sin fader som han jort en långlid
iklädd pälsen av lusskin.
Tag hemme ropade kungen.
Prinsessan blev så glad att han
sprang ned och fäll ungesven-
nen om halsen. och tänkte ej
als på att han ej i verkligheten
var någon prins glatt
ropande: "min "Lyckoprins,
min Lyckoprins"